

IX JORNADA DE DEBAT
TAXES UNIVERSITÀRIES:
ÉS SOSTENIBLE EL NOSTRE MODEL?

ASSOCIACIÓ D'AMICS UAB
/ fragments 8

Els textos d'aquesta publicació són extractes de les ponències que van pronunciar els conferencians de la jornada **Taxes universitàries: és sostenible el nostre model?**, celebrada el 14 d'abril de 2011.

IX JORNADA DE DEBAT ORGANITZADA PER L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA UAB

14 d'abril de 2011

Sala d'actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya (Barcelona)

► PRESENTACIÓ I MODERACIÓ

Antonio Franco,

president de l'Associació d'Amics de la UAB.

► INTERVENCIONS

■ **Màrius Rubiralta,**

secretari general d'Universitats, Ministeri d'Educació.

■ **Joan Turró,**

economista i president de l'Institut d'Innovació Digital de les Professions (Inesdi).

■ **Oriol Escardíbul,**

professor del departament d'Economia Política i Hisenda Pública, UB.

■ **Andreu Espínola,**

secretari general de l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya (AJEC), UAB.

UNIVERSITAT

OPINA

PRESENTACIÓ

ANTONIO FRANCO

Senyores i senyors, avui materialitzem l'aspiració d'intentar fer una sessió de treball sobre el món universitari. Els Amics de la UAB tenim oberta una línia de treball i de reflexió, *La Universitat Opina*, on la voluntat és debatre amb nivell i rigor qüestions importants i transcendents. Pensem que cal la reflexió, la informació i conèixer a fons els diversos punts de vista de la societat i desitgem consolidar aquest tipus de debats amb la cura i l'exigència que es mereix la nostra vinculació amb la universitat.

Per plantejar el tema del finançament de les universitats públiques i la qüestió de les taxes, un tema que està damunt la taula en aquests temps d'austeritat i replantejament de tota classe de despeses, fem aquesta sessió amb convidats amics de la casa: en primer lloc, en Màrius Rubiralta, secretari general d'Universitats del Ministeri d'Educació, que va ser rector de la Universitat de Barcelona, vicerector de Recerca i director del Parc Científic.

Per reportar la seva experiència i el seu coneixement com a professor del Departament d'Economia Pública, Economia Política i Economia Espanyola de la UB hem convidat el professor Oriol Escardíbul, investigador de l'Institut d'Economia de Barcelona i del Grup Interdisciplinari de Polítiques Educatives, que ha dedicat bona part de la seva activitat professional a reflexionar sobre l'economia de l'educació, en general, i de la universitat en particular. També gaudim de l'aportació de Joan Turró, economista i president de l'Inesdi (Institut d'Innovació Digital de les Professions) i que, entre altres responsabilitats importants, ha estat director de l'àrea de Recursos Humans de La Caixa i gerent de la UAB, i coneix perfectament la casuística interna dels pressupostos i del finançament universitari. També volem escoltar, en aquesta sessió, les opinions d'un representant dels estudiants, l'Andreu Espínola, secretari de la secció d'AJEC (Associació de Joves Estudiants de Catalunya) de la UAB i estudiant de Ciències Polítiques de la UAB ■

MÀRIUS RUBIRALTA

En primer lloc, voldria agrair la invitació dels Amics de la UAB per participar en aquesta sessió de treball. De seguida que se'm va proposar la possibilitat de formar-ne part vaig creure que, malgrat la complexitat, valia la pena parlar-ne. Els temes referents a les taxes universitàries eren tabús i era necessari iniciar la discussió i l'obertura, i cal dir que la valentia que han demostrat l'Associació i el Col·legi és digna de consideració, ja que són temes transcendentals que requereixen una discussió tranquil·la.

La meua primera intenció és fer una descripció de com he trobat el tema de les taxes universitàries en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat (AGE). En primer lloc és fonamental que tinguem clar els conceptes de preu públic i de taxa. Els utilitzem indiferentment i no signifiquen el mateix. En segon lloc, ho hem d'emmarcar tot en l'àmbit del finançament de les universitats, que té un marc propi dins de l'Administració General de l'Estat (sistema universitari) i una dimensió social fonamentalment lligada a la política de beques i ajuts a l'estudi. Però, qui determina els preus públics?

Des de la mateixa llei i les accions que s'han fet posteriorment s'indica que el que paga l'estudiant per fer una titulació concreta de grau és un preu públic i no una taxa. En canvi, la taxa és quan l'alumne vol un certificat o el document per presentar la tesi. En qualsevol cas, sempre són dos conceptes que van plegats, ja que gairebé sempre que l'AGE planteja una acció per afavorir l'ajut empra les dues paraules juntes, tot i que en l'àmbit en què ens trobem ara només hauríem de parlar de preus públics. El concepte està lligat a la LOU (Llei Orgànica d'Universitats), ja que a l'article 81.3 hi diu clarament que l'Estat fixarà els preus públics de les comunitats autònomes dintre dels límits que s'estableixen en el que abans era el Consejo de Coordinación i ara és la Conferència General de Política Universitaria, l'organisme que hi ha a totes les comunitats autònomes i al govern central mateix.

Si vinguéssim d'un sistema racional de preus públics tindríem pocs problemes comparatius, però venim d'un sistema heterogeni que sorgeix del repartiment de transferències a cada comunitat autònoma; s'homogeneïtza el sistema però els punts de partida són diferents.

Hi ha dos àmbits clars en els quals no hi ha pagament ni de matrícula ni de taxa: les famílies nombroses i les persones amb discapacitat.

Des de la mateixa llei i les accions que s'han fet posteriorment s'indica que el que paga l'estudiant per fer una titulació concreta de grau és un preu públic i no una taxa. En canvi, la taxa és quan l'alumne vol un certificat o el document per presentar la tesi. En qualsevol cas, sempre són dos conceptes que van plegats, ja que gairebé sempre que l'AGE planteja una acció per afavorir l'ajut empra les dues paraules juntes, tot i que en l'àmbit en què ens trobem ara només hauríem de parlar de preus públics.

L'estudi més interessant que s'ha fet en aquest últim període en relació amb el finançament és el pacte que es realitza entre tots els rectors de les universitats dins del Consejo de Universidades (CU) i totes les comunitats autònomes en el marc de la Conferència General de Política Universitaria (CGPU), de tots els signes polítics, que el 26 d'abril van aprovar un document de millora del finançament de les universitats i del finançament del sistema universitari espanyol en conjunt. El text obliga les universitats, les comunitats autònomes i l'Administració General de l'Estat a un model que té un camí i un recorregut fins al 2015 però en el qual, en qualsevol cas, intervenen dos elements que són fonamentals: per un costat, l'obligació de l'Estat central d'incorporar un model modern a l'espai superior de beques i ajuts i, a la vegada, establir mecanismes d'anàlisi dels preus públics (que no tenen una justificació excessivament científica perquè provenen d'una història i d'uns increments sense cap raonament). Aquesta és una de les accions importants de l'estratègia Universitat 2015: posar-se d'acord en el model de finançament i desenvolupar-lo.

Si vinguéssim d'un sistema racional de preus públics tindríem pocs problemes comparatius, però venim d'un sistema heterogeni que sorgeix del repartiment de transferències a cada comunitat autònoma; s'homogeneïtza el sistema però els punts de partida són diferents.

En el model de finançament d'aquest document hi ha un apartat concret que és el relacionat amb les beques i els ajuts públics a l'estudi. El document de què parlem és

molt important, ja que està acordat pel sistema (tot i que no encara pel Consejo de Estudiantes Universitario del Estado, CENUE, ja que va ser constituït amb data posterior). L'acord que es va fer l'altre dia, quan es va constituir, és que, a partir d'ara, el document sigui revisat anualment per part dels tres òrgans col·legiats CU, CGPU i CEUNE. Es tracta d'un parèntesi important i forma part del govern del sistema universitari espanyol.

Aquesta és una de les accions importants de l'estratègia Universitat 2015: posar-se d'acord en el model de finançament i desenvolupar-lo.

Al voltant de les beques, ajuts i preus públics hi ha dos elements que són importants. El primer d'ells, la permanència a la universitat. I un element que és clau, i en què segurament no hem fet prou èmfasi, és la importància d'establir mecanismes clars d'estudi en sistemes de temps parcial, és a dir, persones que estudien i treballen però que corealitzen en un marc legal, un marc oficial, i en oficialitzar-lo tenen menys obligacions i, per tant, menys requeriments a l'hora de desenvolupar-lo. Pel que fa a l'àmbit de la dimensió social, només cal indicar que és obvi que el tema de preus i el tema de beques han d'estar lligats a un model d'universitat en què s'estableixin accions, per exemple, per afavorir la mobilitat i l'accés a l'estudi per part de les persones amb independència de la seva situació social o econòmica. És evident que encara no hi hem arribat, però el document marc determina clarament en quina posició estem i on hauríem d'arribar en l'horitzó 2015-2020.

Només cal indicar que és obvi que el tema de preus i el tema de beques han d'estar lligats a un model d'universitat en què s'estableixin accions, per exemple, per afavorir la mobilitat i l'accés a l'estudi per part de les persones amb independència de la seva situació social o econòmica. És evident que encara no hi hem arribat, però el document marc determina clarament en quina posició estem i on hauríem d'arribar en l'horitzó 2015-2020.

De totes maneres voldria ressaltar l'esforç que s'ha fet en els últims anys –a partir del 2008– en aquesta via. Hi ha hagut un augment important en l'àmbit de beques i ajuts i s'ha incorporat un dels conceptes que s'havien

reclamat més en l'àmbit dels estudiants mateixos, que és la beca-salari, que està programada en el document per incorporar cada any una anualitat dels nous graus. Tenim una beca-salari que, en aquest moment, és de 3.500 euros/curs i es pot complementar amb altres tipus d'ajuts. L'objectiu per al 2015-2020 és arribar a l'estabilització d'aquest sistema de beques salari amb uns 6.500 euros/curs.

Tenim clar que la Conferència General determina els preus públics. De totes maneres, l'any 2006 els preus encara estaven regits pel Consejo de Coordinación, que va establir certs elements que cal destacar. El primer de tots es referia als preus de cada comunitat autònoma en relació amb l'IPC, relació que al llarg del temps va variant.

En segon lloc, la divisió entre grau i postgrau en matèria de preus públics. En el nivell de postgrau és més complicat establir els preus bàsics d'origen perquè provenen d'un sistema encara més heterogeni. En qualsevol cas s'indica que sobre aquests preus inicials hi haurà determinats augments lligats a l'IPC.

Com que tothom té molt clar que agafar els preus històrics, transformar-los en euros i posar-los en el nou marc és una aproximació i que la meitat dels màsters que tenen un major nivell d'excel·lència estan fora d'aquests valors, es difon la idea que les universitats poden escollir i justificar excepcionalment en el seu Consell de Govern i en el Consell Social que algunes d'aquestes titulacions o alguns d'aquests màsters de postgrau puguin tenir un nivell d'augment del 30%. L'únic que s'ha de fer és indicar-ne l'excepcionalitat. Avui en dia dels 2.400 màsters que hi ha acreditats només n'hi ha uns trenta que tinguin aquesta consideració. Per tant, no se n'ha abusat. És quelcom simbòlic, encara. A la resolució de l'any 2007 els límits que es posen sobre els preus són d'un 2,4% respecte als preus que hi havia el curs 2006-2007.

El 9 de juny del 2008, pràcticament la idea és la mateixa, però hi ha una petita modificació. Es tractava del moment més fort de la crisi i es va aconsellar que els preus es mantinguessin congelats. Va ser l'any, també, en què començaven els màsters més professionalitzadors, com ara el màster de Secundària que, per tant, es van congelar.

Només voldria indicar que hi ha un moment determinat en el curs 2009-2010 en què s'acorda que sobre les segones i terceres matrícules l'Estat no regularia i es deixaria en mans de les comunitats autònomes. Només ho fa en la primera matriculació del grau i, d'alguna manera aquest és el marc amb el qual hem anat funcionant fins ara. Les comunitats autònomes són les encarregades d'incorporar l'IPC respecte al seu preu de base i modulen el sistema. Si fem una revisió històrica, en la configuració dels preus dels cursos 1994-1995 i 1995-1996 se sumaren dos punts a l'IPC, però després se'n van sumar tres i a partir del curs 2002-2003 se'n sumen quatre. Es fa així fins que no hi hagi un sistema més acurat de càlcul.

És evident que un sol preu per a totes les titulacions tampoc no tindria sentit encara que es fes aproximat. Aleshores, doncs, el que es va fer va ser treballar pel que denominem l'experimentalitat, en què es posa un cost per cada branca del coneixement i sobre aquest valor es va incrementant en l'àmbit experimental però sense unes consideracions de costos reals, sinó més aviat sobre una aproximació. La problemàtica és que cada universitat fa el que vol i cada comunitat autònoma també, i l'heterogeneïtat encara és molt gran. A Andalusia, per exemple, hi ha un sol nivell per a totes les experimentalitats. A la comunitat de Madrid es configura amb set nivells o graus l'experimentalitat.

A cada comunitat autònoma hi ha entre una i set experimentalitats diferents. Catalunya té 4 experimentalitats, lligades a les diverses branques. En l'àmbit català ho tenim bastant difícil perquè teníem moltes titulacions de quatre anys, però a la resta d'Espanya eren de cinc anys. Per tant, la diferència entre aquests preus de base i els preus quan convertim les llicenciatures en graus canvien. Hi ha molta gent que per calcular els preus no ho fa en relació amb el cost d'un any sinó pensant en tota la carrera perquè hi hagi equivalència entre el cost d'una titulació de cinc anys i l'actual grau de quatre anys.

El curs 2009-2010 l'IPC va ser negatiu (-0,2%). El cost mitjà de l'experimentalitat va ser més barat en primera matrícula de primer i segon cicle. A tot el sistema era de 636 euros els 60 crèdits, i considerant l'experimentalitat més cara, de 957 euros per 60 crèdits. En l'àmbit del curs 2010-2011 aquesta situació no ha variat gaire, ja que estem encara en la mateixa situació. En el cas dels

graus observem que són una mica més cars perquè es redueix un any acadèmic de la llicenciatura antiga i estem al voltant d'uns 1.300 euros per 60 crèdits. L'augment del nivell més car per 1r i 2n cicle passa de 17 €/crèdit a 22,3 €/crèdit.

És evident que un sol preu per a totes les titulacions tampoc no tindria sentit encara que es fes aproximat. Aleshores, doncs, el que es va fer va ser treballar pel que denominem l'experimentalitat, en què es posa un cost per cada branca del coneixement i sobre aquest valor es va incrementant en l'àmbit experimental però sense unes consideracions de costos reals, sinó més aviat sobre una aproximació.

Això no pot seguir així. En el document mateix del model de finançament s'establia que el sistema universitari espanyol havia de tenir comptabilitat de costos, una comptabilitat analítica que indiqués un preu per a cada titulació i estipular el preu públic a partir d'un percentatge del cost real i no d'una aproximació. Hauríem d'haver exigint aquestes millores i d'altres, molt abans, però no hi havia model de finançament específic. La primera cosa que es va haver de fer fou un acord general per aconseguir que tot el sistema universitari adquirís un model de costos global per poder comptar els costos de les titulacions, però també els costos de cadascun dels serveis. Això s'ha realitzat per unanimitat i consens de tot el sistema universitari i de les comunitats autònomes després de mig any de treball i, en aquest moment, les universitats i les comunitats autònomes s'han compromès, en el termini de 18 a 24 mesos, a disposar dels preus reals de totes les titulacions incorporades a les matrícules. Trigaran fins a 24 mesos perquè en comunitats amb moltes universitats els càlculs són una mica més complicats. En el curs 2012-2013, per tant, a les comunitats que tinguin els càlculs més avançats de forma voluntària, i el curs posterior, el 2013-2014, de forma obligatòria, totes les titulacions s'oferiran amb el cost real i s'haurà de decidir en l'àmbit polític quin és el percentatge de subvenció que es realitza sobre el cost real. La resta no subvencionada serà la quantitat que s'ha de pagar en la matrícula universitària.

El mateix document va anar una mica més enllà i va indicar, en relació amb els preus públics, diverses políti-

ques i requeriments que cal considerar: la primera és que hi ha d'haver un sistema de comptabilitat de costos (ja hi és) i l'altra és que hi ha d'haver un sistema paral·lel de modernització progressiva de les beques i els ajuts. No hi pot haver un sistema que augmenti els preus sense planificar, de forma paral·lela, un mapa sòlid de beques i ajuts.

Podríem augmentar els preus i prometre que ja augmentarem les beques quan hi hagi un acord, però això no es pot fer. El canvi es produirà quan s'aconsegueixi establir aquesta progressió paral·lela: augmentarem el 10%-15% dels preus quan s'augmentin, de manera proporcional, les beques en el percentatge que s'hagi calculat.

Això no pot seguir així. En el document mateix del model de finançament s'establia que el sistema universitari espanyol havia de tenir comptabilitat de costos, una comptabilitat analítica que indiqués un preu per a cada titulació i estipular el preu públic a partir d'un percentatge del cost real i no d'una aproximació.

Un dels conceptes clau en l'àmbit de les polítiques de beques i ajuts és el de «llindar de renda». Cada any s'estableix el conjunt de nivells familiars per llindars. En el curs 2010-2011 considerem 4 llindars de renda. Deixeu-me parlar doncs sobre el col·lectiu de persones que pot accedir a la universitat, del qual jo diferenciaria tres situacions familiars. La primera estaria formada, per exemple, per dues persones adultes i dos fills i registra uns ingressos anuals màxims de 38.800 euros. En aquest cas, l'estudiant té el preu subvencionat al 100%, la part del preu públic i també la part de la subvenció. Hi ha una segona part d'aquest col·lectiu que pot entrar a la universitat per l'edat i que forma part d'aquest llindar i que, per motius socioculturals o per deficiències en el sistema d'educació previ a la universitat, no inicien estudis superiors. Aquests elements cal tenir-los en compte perquè podem analitzar-ne problemàtiques i reptes.

Així, les famílies equivalents amb ingressos inferiors a 13.900 €, no només no paga la matrícula dels estudis sinó que accedeix a un conjunt d'ajuts de fins a 6.000 € (fora del domicili familiar) o 4.437 € (si viu al domicili familiar). A més a més, en aquest llindar de renda s'ha introduït en aquesta legislatura un nou ajut addicional deno-

minat beca-salari. Es busca que la beca-salari compensi la necessitat de compartir estudis i treball (normalment precari). Avui disposem d'unes beques-salari de 3.500 € i la programació mostra un augment progressiu fins a 6.500 €.

No obstant, el problema que tenim és: pot ser que un llindar de renda únic funcioni com a mitjana per a totes les comunitats autònomes sense cap diferència entre unes i altres? La negociació s'ha de fer a cada comunitat autònoma per permetre una acció social en funció del nivell de vida.

Aquest és un sistema interessant perquè hi ha una part important de l'acció social de l'àmbit de beques lligada als preus. Si teníem en compte els estudiants potencials que han d'entrar a la universitat comprovaríem que un alt percentatge podria gaudir d'ajut al preu públic perquè a més, fa alguns anys es va aprovar que es tractava d'un dret individual. Per tant, si aquest curs que ve l'estudiant es matriculés i formés part d'aquests llindars tindria beca i l'Estat hauria d'aportar la diferència de diners que no estigués pressupostada. Però hi ha un fre social relacionat amb l'accés a la universitat.

Les universitats i les comunitats autònomes s'han compromès, en el termini de 18 a 24 mesos, a disposar dels preus reals de totes les titulacions incorporades a les matrícules. Trigaran fins a 24 mesos perquè en comunitats amb moltes universitats els càlculs són una mica més complicats.

Per tal de no suscitar problemes s'ha aprovat la creació d'un observatori, Observatori de Beques, Ajuts i Rendiment Acadèmic, reclamat des de fa molt temps i que ja està constituït, al qual els estudiants s'incorporaran oficialment a partir de la propera reunió, tot i que hi ha membres que no han estat elegits pel Consell d'Estudiants Universitari de l'Estat (CENUE). Cada any es realitzarà un informe perquè totes les comunitats autònomes i tota la comunitat universitària i tots els actors coneguin exactament tota la informació de l'àmbit de beques i preus. Aquest és un element important que cal destacar, perquè quan vaig arribar a la secretaria no hi havia cap eina que donés aquesta informació i estic convençut que quan aquesta informació es conegui a Cata-

lunya hi haurà més arguments per negociar el traspàs de beques. El preu de matrícula, segons l'acord que es realitza en aquest document, es fixa inicialment –tot i que això ja serà novament discutit quan els estudiants entrin dins la comissió mateixa– en un 15% del cost mitjà de la provisió del servei docent calculat amb el cost real; per tant, primer de tot cal calcular els costos reals i posar-hi un límit perquè ningú no vagi més enllà d'aquest valor.

No hi pot haver un sistema que augmenti els preus sense planificar, de forma paral·lela, un mapa sòlid de beques i ajuts.

Alguna comunitat autònoma podria incorporar la idea que, a partir d'un moment determinat, podria augmentar el preu, però estaria obligada a disposar d'un percentatge més gran del 50% d'aquesta quantitat per incorporar-lo al fons de beques; per tant, les beques d'una comunitat serien iguals a les beques del fons estatal més el fons propi obtingut pel propi percentatge dels ingressos de matrícula.

El cost real d'una titulació, si hi restem el cost del preu públic, seria el que hem de denominar la subvenció. És un concepte que no es té en compte però que és molt important, sobretot quan vinguin estudiants de països no europeus especialment en els estudis de màster. Aquesta subvenció no pot ser la mateixa per a qualsevol membre de qualsevol lloc, perquè sorgeix dels propis impostos. A Europa, quan algú estudia una titulació en l'idioma del país té aquesta subvenció. Quan ho fa en anglès i ve d'un altre territori paga tres o quatre vegades més i la subvenció disminueix.

L'anàlisi de les segones i les terceres matrícules hauria de ser curós perquè avui, quan encara no hi ha un sistema de beques gaire adequat, amb les segones matrícules encara s'ha de donar oportunitat a les persones que estan menys preparades per un tema més social més que no pas pel tema del rendiment acadèmic. Hem de pressionar més en les terceres matrícules. Actualment, les persones becaades que acaben els estudis a temps, és a dir, que acaben el 80% dels crèdits en un any determinat, conformen el 35%. L'eficiència de les beques, en aquest moment, és petita, i hem de revisar molt bé el sistema, tot reflexionant i no fent-ho tot de

cop, perquè socialment hi ha desigualtats però també hi ha situacions de baix rendiment, ja que en la concessió de les beques no hi ha cap element de selecció a part del llinar econòmic i del fet d'aprovar un nombre determinat de crèdits.

L'eficiència de les beques, en aquest moment, és petita, i hem de revisar molt bé el sistema, tot reflexionant i no fent-ho tot de cop, perquè socialment hi ha desigualtats però també hi ha situacions de baix rendiment, ja que en la concessió de les beques no hi ha cap element de selecció a part del llinar econòmic i del fet d'aprovar un nombre determinat de crèdits.

En relació amb el doctorat només faig un esment. El que paga avui dia a nivell estatal per un doctorat està en un marge entre 100 i 400 euros. Aquest preu és la «taxa universitària» més la «tutela acadèmica de doctorat». En aquests moments, el doctorat està pràcticament subvencionat al 100%. El sistema no ho té ben regulat perquè el doctorat en estudis d'experimentalitat alta està subvencionat indirectament a través dels projectes de recerca, amb les persones que a través d'un contracte intervenen fent el doctorat amb projectes que estan subvencionats. A més a més, tots els estudiants de tercer cicle amb una beca-contracte FPI (Formació de Personal Investigador) i FPU (Formació de Professorat Universitari) tenen subvencionat el cost indicat de taxa i tutela. Per tant, aquest és un element que s'haurà d'analitzar bé, i els que són vicerectors en l'àmbit de recerca hauran de treballar-ho perquè ara queda configurat com un model estrany. El nou RD de doctorat, aprovat recentment, aportarà un canvi en aquesta situació.

En l'àmbit europeu, hi ha dos sistemes en què el valor és una mica més baix que el nostre preu. Dels 800 euros i escaig que costa una llicenciatura aproximadament a Espanya; a Alemanya i França incorporen una part molt important de subvenció i el preu es redueix. A Europa, però, en general els preus públics es publiquen per semestres, i aleshores comprovem que són 350 euros per semestre però que el curs complet de 60 crèdits en costa 700, més o menys, com els nostres 800 euros de la banda mínima. Hi ha diverses situacions, però és evident que el lloc on es dispara més el preu públic és el Regne Unit, amb 9.000 lliures. Però en aquests llocs on els preus són

més elevats hi ha sistemes complementaris sòlids de préstecs universitaris per als estudiants, que no tenen interessos elevats i que es poden transformar en subvenció a partir del rendiment universitari i de les condicions socials. I aquest és un tema complex, ja que han hagut de destinar dos bilions d'euros al sistema de préstecs per poder desenvolupar aquesta via d'ajuts.

Al Sistema Universitari Espanyol la discussió sobre l'ús dels «préstecs universitaris» (en un inici més propers a un model de préstecs-renda) està generalitzada en l'àmbit estudiantil, segurament pel desconeixement del model. No obstant, la quantitat assignada a aquesta modalitat és de 100 milions d'euros inferior a la que seria necessària per cobrir el model.

Si llegiu el web del Ministeri d'Educació francès i cerqueu l'apartat dels estudiants estrangers veureu que succeeixen coses increïbles. Per exemple, s'hi poden trobar coses així: «Per què vols estudiar a la Gran Bretanya si pots venir a França pagant cinc vegades menys?». Però

no s'exposen els preus reals: quant val? Quina és la subvenció? Quina part volem fer pagar? Hem d'entendre que una part important per al sistema ha de ser la internacionalització i hem d'entendre bé que, en aquest cas, els preus han de ser diferents. A Espanya, evidentment, no hi ha hagut cap pressa per oferir preus diferenciats perquè el nombre d'estudiants internacionals, en aquest cas, és molt petit, però s'hauria de plantejar.

Finalitzo indicant que parlar de preus públics dels estudis universitaris no es pot fer independentment de les polítiques de beques i ajuts, així com en el marc del model de finançament universitari. Aquesta relació es troba clarament explicada en el document *Mejora y seguimiento de las políticas de financiación de las universidades para promover la excelencia académica e incrementar el impacto socioeconómico del Sistema Universitario Español (SUE)*, document aprovat el 26 d'abril de 2010 per acord dels dos òrgans col·legiats, el Consejo de Universidades y la Conferència General de Política Universitària ■

JOAN TURRÓ

Secretari d'Estat, president de l'Associació d'Amics, companys de taula, amigues i amics. Estic molt agraït a l'Associació d'Amics per l'oportunitat que m'ha donat de poder estar un altre cop en contacte amb el món universitari i, en concret, amb l'Autònoma, on he dedicat 25 anys de la meua vida professional com a professor i uns altres com a gerent. Ara fa deu anys que estic desconnectat del món universitari. Aquesta oportunitat m'ha obligat a revisar conceptes i ho agraeixo, perquè després d'aquest procés tinc un coneixement que no tenia. Però no vull passar per qui no sóc, no sóc un expert en la universitat i per tant tinc el risc de fer algun comentari inadequat. Entenc que el que se'm demana en aquesta sessió és si cal incrementar els preus universitaris com un mecanisme per garantir la sostenibilitat del sistema. Necessitem incrementar els preus per aconseguir que el sistema sigui eficient? És justificable l'increment dels preus? És desitjable incrementar els preus?

Faré una anàlisi estructural. Després de deu anys m'ha sorprès que el sistema tingui menys informació de la que caldria. En realitat en té molta, però poc estructurada. També cal tenir en compte, com ha dit el secretari d'Estat, que la comptabilitat analítica d'explotació del sistema universitari espanyol, comptabilitat que fa més de cinquanta anys que es va inventar i que en fa catorze ja vam intentar tenir a les universitats catalanes, no ha repercutit gaire en el sistema. En canvi, haig de reconèixer que m'he trobat amb alguns documents realment sorprenents, positius i profunds. En concret, un document fet pel Consejo de Universidades amb la intervenció de l'Administració mateixa en el qual es fa un diagnòstic molt profund de quina és la situació universitària i que planteja una sèrie de línies, com ara el llibre blanc de l'Associació Catalana d'Universitats, que també fa aquest mateix tipus d'anàlisi. Us haig de dir que fa deu anys també hi va haver documents similars. En el seu naixement, la Conferencia de Rectores de Universidades Españolas (CRUE) va fer un llibre blanc plantejant grans iniciatives que després no s'han materialitzat de forma suficient a la pràctica.

Actualment tenim un document diagnòstic i subscric totes les bones propostes que s'hi preveuen. Quan aprofundeixo més en el sistema universitari espanyol observo que ha funcionat com si fos un sistema econòmic

tradicional en un mercat lliure, un conjunt d'entitats o empreses que han actuat com si es tractés d'un sistema en què cadascú intenta maximitzar amb independència global dels requeriments del sistema, algunes de les variables que li interessin: les empreses busquen, normalment, la maximització del benefici i de les vendes, amb independència que això arribi a saturar el mercat, però jo esperava que el sector universitari, amb vocació pública i en el marc de la funció pública, no cometés aquest error. Doncs bé, el que és clar és que durant aquests anys s'ha funcionat d'aquesta manera.

Cada institució, amb poca capacitat per comprometre's amb la globalitat, ha intentat veure i visionar exclusivament els seus interessos. Aquesta afirmació que faig crec que es justifica si analitzem una mica el comportament d'oferta-demanda i la seva estructura. Us cito algunes dades perquè capteu el concepte: entre l'any 1996 i el curs 2008-2009 a Espanya s'ha reduït el nombre d'estudiants en un 15%. A Catalunya s'ha reduït un 12% el gruix d'estudiants entre l'any 1996 i l'any 2009. Aquest descens el tenim segmentat per titulacions. Hi ha titulacions potents com les Ciències Experimentals on aquesta disminució ha estat del 25%. En l'àmbit de la salut no ha estat així i s'ha incrementat un 19% la demanda. De fet, és l'única branca que s'ha incrementat. La resta, com les humanitats, s'han reduït de manera significativa.

La pregunta que ens podem fer és si aquesta tendència que hi ha hagut, anar disminuint any rere any, a poc a poc però de forma consistent, es mantindrà en el futur en la demanda global universitària. Es pot preveure? Hi ha algunes dades que són difícils d'interpretar. Els grans experts en sistemes demogràfics han comès, sovint, valoracions molt equívokes. És difícil fer projeccions exactes, però és evident que les dades ens permeten concloure que el sistema espanyol cobreix bastant el nivell de la demanda actual. El percentatge d'estudiants que estan en edat d'estudiar i que tenen els estudis previs per poder accedir a la universitat i que finalment hi arriben, a Espanya és del 41%. Es tracta de dades publicades recentment. A l'OCDE (Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic) aquest percentatge és del 56%, i a la Unió Europea la mitjana és del 55%. A Espanya, doncs, la mitjana és inferior. Això ens podria fer preveure que es podria incrementar però, en canvi,

quan analitzem el percentatge de població entre els 25 i els 34 anys que tenen estudis superiors, trobem que a Alemanya l'índex és del 25%, a Espanya d'un 38%, a França d'un 39%, a la Gran Bretanya d'un 37% i a l'OCDE d'un 34%. Concloc, potser de manera equivocada, que no és previsible que hi hagi increments importants en la demanda universitària, llevat que comencem a captar estudiants, com ha dit el secretari d'Estat, d'altres països, que potser acabarem subvencionant, o llevat que la universitat comenci a incorporar persones de la tercera edat. Els corrents normals i convencionals indiquen que tenim un model bastant consolidat pel que fa a la demanda universitària.

Ens sorprèn que mentre que s'ha reduït sistemàticament la demanda universitària aquests darrers anys, l'oferta no hagi tingut el mateix comportament. En realitat, el total de l'oferta de places universitàries durant aquest mateix període s'ha incrementat globalment a tot el país en un 14,68%, sobretot en matèria d'ensenyaments tècnics i experimentals (aquests últims havien reduït la demanda un 32% i han augmentat l'oferta un 13,8%). Hi ha hagut, per tant, dos fenòmens desiguals. La demanda ha anat per una banda i l'oferta per l'altra. El resultat final d'aquesta situació el tenim plasmat en aquest document on es mostra que tenim un sistema que, molt probablement, té un índex significatiu d'excés de producció en el conjunt del sistema i en el qual és molt difícil determinar si aquest excés de producció està justificat per alguna raó de pes. De fet, s'hauria de fer una anàlisi molt més profunda i hi ha variables que cal considerar. Una dada claríssima, per exemple, la trobem en el curs 2008-2009. De tots els títols de primer i segon cicle que es varen oferir, pràcticament la meitat registraven menys de cinquanta alumnes.

Amb aquesta valoració hi hauria una dada complementària. Però, què ha passat amb la capacitat productiva? La nostra capacitat productiva, a part de les instal·lacions, la compon fonamentalment el professorat. El nostre element bàsic de producció és el professorat disponible per poder fer docència. D'una forma total i claríssima el conjunt del professorat universitari ha incrementat significativament (un 17% en el conjunt del sistema espanyol, un 25% en les escoles tècniques, un 14% en l'àmbit experimental, un 20% en l'àmbit social i un 14% en el de les humanitats). Tenim doncs tres forces que sembla que

van per costats diferents: la demanda reflecteix estabilitat i, si no, reducció; l'oferta ha augmentat de forma significativa i l'estructura productiva i la capacitat d'hores de docència han augmentat de forma significativa (en el cas concret de Catalunya, per exemple, el personal docent ha crescut un 32% i el PAS un 65%, i a Espanya un 43% i un 55%, respectivament; aquestes dades són publicades per la mateixa Administració i pel Consejo de Universidades).

Evidentment, aquesta situació comporta conseqüències. Una d'elles és, sens dubte, la modificació en les relacions professor-alumne. L'OCDE va publicar l'any passat una dada referent al 2008 en què es mostrava que hi havia nou professors per cada cent alumnes, mentre que la mitjana a la Unió Europea és de gairebé 6,5, a l'OCDE de 6,23, a França de 6,47, a la Gran Bretanya de 5,92 i a Alemanya de 8,70%. Al sistema universitari espanyol hi ha 11,6 alumnes per cada professor, mentre que a la UE n'hi ha 15,6 i al conjunt de l'OCDE, 16,2. Una altra dada complementària, referent als grups universitaris, indica que el 42% de titulacions del curs 2008-2009 tenia menys de cinquanta-cinc alumnes i el 16%, menys de vint. A quina conclusió arribo? Mitjançant l'actuació individualitzada de cada universitat, amb els mecanismes que hem generat, hem intentat maximitzar funcions i objectius propis, i la conseqüència final és com també ha passat en el sector financer: hem generat una capacitat productiva superior a la que era necessària.

El sou mitjà de tot el personal universitari l'any 2008 va ser de 41.500 €. Jo he treballat a l'àrea de Recursos Humans de la universitat, i 41.000 € de sou mitjà de la major part de llicenciats, doctors, de mitjana, no és un sou gaire gran, tot al contrari. Clarament, hem optat per la quantitat i no per la qualitat. Hem optat per tenir molts professors, encara que els tinguem mal pagats. Per exemple, l'augment de salari entre l'any 1996 i l'any 2008 ha estat d'un 60%. El PIB, però, ha crescut un 129% en aquest mateix període.

Hi ha una dada totalment positiva que ens fa pensar que el nostre sistema no és ineficient acadèmicament, tot i que és difícil quantificar l'eficiència d'aquest sistema. Per exemple, una dada que ens podria mostrar l'eficiència del sistema seria comprovar el percentatge de títols

acabats en relació amb l'edat convencional d'acabar els estudis, que a Espanya és d'un parell d'anys. En aquest sentit el nostre país està ben posicionat, ja que el 79% dels estudiants acaba els seus estudis en aquest període, mentre que a l'OCDE aquesta xifra és d'un 70%, a França també d'un 70%, a Alemanya d'un 77%, als Països Baixos d'un 72% i al Japó, excepcionalment i per molts motius, és del 93%.

Mitjançant l'actuació individualitzada de cada universitat, amb els mecanismes que hem generat, hem intentat maximitzar funcions i objectius propis, i la conseqüència final és com també ha passat en el sector financer: hem generat una capacitat productiva superior a la que era necessària.

Quins són els factors que han incidit a generar aquest model? Jo crec, bàsicament, que n'hi ha dos: no ha manat bé qui havia de manar (els poders polítics han abdicat de la funció que els corresponia; aquest sistema necessitava coordinació global en l'administració dels diners públics) i el conjunt del sistema universitari ha pressionat d'una forma exagerada, probablement en contra dels seus interessos objectius per gestionar el creixement, per interpretar que aquest creixement li era beneficiós. També hi ha un altre factor que ha incidit en aquesta dinàmica i és la visió municipalista de creure que les universitats generaven molt valor per als territoris, cosa que ha forçat els equips de govern a gestionar creixements de forma continuada sense tenir capacitat, gairebé, d'elecció.

També em pregunto com està posicionat el sistema d'ensenyament superior espanyol en l'aspecte del seu finançament.

Hi ha una dada publicada per l'OCDE que mostra que el percentatge de despesa en ensenyament superior respecte al PIB l'any 2008 a Espanya va ser d'un 1,24% (a la UE dels 19, d'un 1,3% i a l'OCDE, d'un 1,4%, no n'estem tan lluny). Això ens portaria a dir que, des del punt de vista de l'ensenyament, no de la investigació, sembla que el que ens estem gastant per formar els nostres estudiants en ensenyaments superiors és bastant correcte. Hi ha una altra dada publicada l'any 2007 per l'OCDE referent a la despesa total acumulada per a tot el període

d'estudi (quatre o cinc anys) a Espanya, on té un valor de 71.000 dòlars (a Alemanya de 76.000 dòlars, a França de 63.000 dòlars i al Japó de 76.000 dòlars). El sistema no està mal finançat. Aquestes mateixes dades, quan les apliquem a d'altres àmbits (investigació, innovació, etc.) aporten resultats molt diferents.

L'altra conclusió seria afirmar que els estudiants universitaris paguen avui entre un 15% i un 18% del cost total dels estudis, tot i que aquest cost, com ha indicat el secretari d'Estat, no es coneix del tot. És veritat que si veiem l'evolució dels darrers anys del percentatge que han pagat els estudiants respecte al creixement dels pressupostos universitaris constatarem que ha baixat de forma significativa. En els últims deu anys el percentatge global ha anat perdent valor perquè l'Estat ha anat fent més i més aportacions i al mateix temps s'han anat congelant o acotant els increments de les taxes. Però sembla evident que en el sistema universitari espanyol, i també en el català, hi ha un excedent de producció que afecta els recursos públics disponibles. Aquest excedent de producció implica també un excés de professorat i un excés de titulacions, o ambdues coses de manera simultània i, a la pràctica, significa que un conjunt de recursos valuosos han de ser reorientats per ser alliberats. Hem de fer bé les coses, no com està succeint a l'àrea de sanitat, per citar un exemple.

Uns autors han publicat fa un parell de mesos un document bastant correcte titulat *Problema de eficiencia en el sistema universitario público español*. Es tracta de dos professors, un de la universitat de Jaén, que tothom coneix, Juan Hernández, que és el gran expert en dades econòmico-financeres del sistema universitari espanyol, i l'altre Juan Antonio Pérez. Tots dos calculen que l'excedent que es podria arribar a obtenir amb una bona gestió del sistema universitari espanyol estaria a l'entorn d'un 20% o un 30%. Estem parlant de dos milions d'euros si materialitzéssim aquesta actuació.

Hi ha una última dada que cal tenir en compte. És evident que el professorat té encomanades dues tasques principals: impartir classe i investigar, i és per això que està contractat. Sembla que hi ha una altra bossa significativa d'eficiència interna del conjunt d'universitats espanyoles. Hauríem de calcular l'eficiència investigadora del nostre sistema. Hi ha un indicador, publicat

pel ministeri mateix, que és l'índex que relaciona els sexennis. Es tracta d'una mesura d'eficiència significativa que ha perdut el seu valor econòmic de motivació perquè hem deixat de retribuir-los correctament, com fem sempre en el sector públic. Els sexennis potencials respecte als reals, els concedits, els que s'haguessin pogut demanar respecte als que realment s'han concedit. Les universitats que han obtingut més sexennis a Espanya són la Universidad Carlos III, la UAB, la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Rovira i Virgili, la UB, la UPC, la Universitat de Girona i la Universitat de Lleida. Entre la Universitat de Girona i la Carlos III, per exemple, hi ha una diferència de 34 punts de capacitat de captació de recursos externs amb els recursos que ja tenim, amb recursos d'hores investigadores que hem contractat i que estem pagant cada mes. Una altra dada, també publicada, es refereix a la captació mitjana de recursos per finançar la recerca en un sentit ampli del terme. L'any 2008, a la Universidad Politécnica de Madrid, que és la que té un índex més alt, va ser de 60.000 €, mentre que a les universitats catalanes va ser de 53.000 € (UPC), 46.000 € (UPF), 42.000 € (Universitat Rovira i Virgili), 36.000 € (UAB), 33.000 € (Universitat de Lleida), 26.000 € (UB) i 15.000 € (Universitat de Girona). És evident que hi ha una segona bossa d'excedència o de capacitat de generació de recursos que podria ser significativa si aconseguíssim que aquest volum de personal també generés activitat investigadora.

És imprescindible incrementar els preus per generar recursos que financin l'estructura universitària? És una pregunta que no penso contestar. És evident que els preus, com deia abans el secretari d'Estat, podrien augmentar. Jo ho defenso, però abans hem de fer una mica de feina o semblarà que volem incrementar preus i necessitem ingressos per mantenir la manca d'eficiència interna. Això sí que és difícil de fer, però voldria apostar per recuperar una vella cultura de bona direcció, que sembla que s'ha perdut, que comporta incorporar una gestió professionalitzada. Els sistemes universitaris són molt complexos, com els hospitals, i molt difícils de gestionar amb eficiència. Aquí a Catalunya havíem generat una cultura, en la qual jo havia participat com a actor, que pretenia una complementarietat entre una forta direcció acadèmica i una eficient gestió dels recursos molt professionalitzada. Tenint

presentes diverses cultures internacionals hem de creure que una bona universitat necessita una bona gestió professionalitzada d'altíssim nivell. Actualment, la majoria de gerents universitaris espanyols són novament funcionaris, i per aquesta via crec que no anem prou bé.

És imprescindible incrementar els preus per generar recursos que financin l'estructura universitària? És una pregunta que no penso contestar. És evident que els preus, com deia abans el secretari d'Estat, podrien augmentar. Jo ho defenso, però abans hem de fer una mica de feina o semblarà que volem incrementar preus i necessitem ingressos per mantenir la manca d'eficiència interna.

La via de selecció dels professionals de la gestió universitària no és la via del funcionariat, sinó la via del mercat, ja que l'exercici de la professió directiva s'aprèn en el mercat, no aprovant una oposició on es demostren coneixements però no competències. En aquest sentit, crec que hem anat enrere.

Una altra de les raons que ens han fet arribar a la situació de desequilibri actual és la potenciació d'una cultura de gestió pressupostària de les universitats amb dèficits permanents i previstos, en la qual s'han creat dèficits de manera continuada, justificant-los en els pressupostos universitaris i fent enginyeria comptable.

Una altra de les raons que ens han fet arribar a la situació de desequilibri actual és la potenciació d'una cultura de gestió pressupostària de les universitats amb dèficits permanents i previstos, en la qual s'han creat dèficits de manera continuada, justificant-los en els pressupostos universitaris i fent enginyeria comptable. El Consell Social s'ho creu i els únics que saben tot el que succeeix són els que estan darrere del pressupost. Els dèficits a les institucions públiques són el seu gran perill i la seva gran font d'ineficiència. Creure que un dèficit acaba generant cultura de bona eficàcia interna és un error. L'únic que fan els dèficits és generar una bola que va creixent i desautoritza els bons gestors, tant acadèmics com professionals i, al final, acabaran configurant un terreny ingovernable. Hem de tornar a recuperar el nivell de la bona gestió. Tenim, però, molt bones universitats. Puc garan-

tir, com a responsable de RRHH d'alguna organització important que he estat, que els economistes, els advocats i els enginyers arriben a les nostres organitzacions i a les organitzacions multinacionals força ben preparats.

No és correcte pensar que tenim males universitats. L'índex d'eficiència i eficàcia investigadora i les seves mancances seran resolts amb una bona política i amb

temps. No es pot córrer més; si fa deu anys o quinze anys estàvem molt malament, ara no podem estar en els primers nivells del món.

Es poden augmentar els preus? Sí. Seria raonable augmentar els preus? Sí, però això, en cap cas, pot justificar l'ús no eficient dels diners públics a les nostres universitats ■

ORIOl ESCARDÍBUL

En primer lloc, voldria agrair, també, la invitació de l'Associació d'Amics de l'Autònoma i agrair particularment al ponent anterior que hagi dit que estem mal pagats i que formem bé. Com a professor universitari començo animat.

El tema de les taxes o preus públics no constitueix la part més important del món universitari però té efectes sobre tres col·lectius ben diferenciats.

Com el secretari d'Estat ha afirmat, es tracta d'un tema tabú perquè no afecta només un col·lectiu sinó el conjunt del sistema, els individus i les famílies. El preu que paguem afecta les universitats de manera parcial. Les universitats no viuen dels preus públics sinó que ho fan a través de les transferències estatals. El seu finançament i l'oferta que gestiona afecta l'Estat perquè condiciona els recursos, sobretot humans, de què disposarà en el futur. Qualsevol reforma que es produeixi en aquest àmbit afectarà sempre en criteris d'eficiència i d'equitat, que a vegades van de la mà i d'altres no, depenent de la tria política.

Les universitats no viuen dels preus públics sinó que ho fan a través de les transferències estatals.

De xifres d'estadística universitària n'aporto poques i aniré molt ràpid. Simplement voldria dir que, com a país, hem assolit l'objectiu i hem aconseguit que la universitat impliqui un percentatge important de població. Tenim un nivell d'estudiants superiors d'edats compreses entre els 25 i els 34 anys comparativament acceptable, fins i tot superior al d'altres països amb nivells més alts de renda *per capita*. En aquest sentit, sobretot, cal tenir en compte l'origen de la nostra situació actual i recordar que procedim de nivells molt baixos. Com a societat, hem d'estar orgullosos de l'esforç que hem fet per obrir la universitat a la societat.

Cal tenir en compte altres elements, però. Hi ha graus que estan mig buits. Els estudiants s'agrupen en unes poques llicenciatures o diplomatures (que ara seran graus) i existeix un fort component de polarització. Per una banda, tenim ensenyaments que estan mig buits, mentre que alhora en tenim que estan molt plens. I també voldria dir alguna cosa sobre la finalització dels estudis. S'ha

comentat a la taula que en matèria d'acabament dels estudis en relació amb l'edat de finalització no estem mal posicionats. En qualsevol cas crec que no ens podem plantejar taxes de finalització dels estudis del 100% i, per tant, pot haver-hi persones que, provant-ho, decideixin no seguir el camí universitari. Tenint en compte, a més, les taxes de fracàs escolar de l'ensenyament obligatori, no podem pretendre que l'educació postobligatòria tingui un seguiment del 100%. Seria impossible.

En aquest sentit, sobretot, cal tenir en compte l'origen de la nostra situació actual i recordar que procedim de nivells molt baixos. Com a societat, hem d'estar orgullosos de l'esforç que hem fet per obrir la universitat a la societat.

És més problemàtic acabar tard que no pas no acabar. De mitjana tenim un retard del 40% de la durada dels estudis. Actualment, una diplomatura de tres anys s'acaba en més de quatre anys i una llicenciatura de cinc anys s'acaba en més de sis. Aquesta és la mitjana, que indica que els nostres estudiants triguen més a finalitzar els estudis. No és que la gent no acabi en grans xifres, però sí que s'acumulen retards, i això repercuteix en el cost de la universitat. En acabament, però, l'abandonament dels estudis es troba al 33,6% a Catalunya (entorn al 21% si es té en compte el reingrés dels que abandonen), però amb fortes variacions per estudis (del 4,4% al 87,5%).

El sistema vol assolir un objectiu però hi ha certes desigualtats que són clares. Hi ha una sèrie de característiques socioeconòmiques i familiars, conegudes en general per tots, que cal considerar i exposar per fer paleses desigualtats importants en l'àmbit educatiu, cultural i professional, tenint en compte que la renda, tot i ser important, no és l'únic factor que permet o impossibilita l'accés a la universitat. L'existència d'una beca no és un dels requisits per continuar uns estudis, però configura un estímul d'èxit.

Els que estan a la part més baixa de la distribució de la renda, tenen un percentatge de gent a la universitat inferior a la meitat dels que estan a la part més alta. I les desigualtats més grans sorgeixen quan ens allunyem de les rendes i usem el criteri dels perfils professionals: ser fill d'un professional garanteix una probabilitat ma-

jor (unes set vegades) d'estar a la universitat que no pas ser-ho d'un treballador manual. No som l'únic país, evidentment, on ocorren aquestes desigualtats.

No és que la gent no acabi en grans xifres, però sí que s'acumulen retards, i això repercuteix en el cost de la universitat.

A qui beneficia la universitat? Principalment, al que hi va, i això no ho hem d'oblidar. La universitat és un servei públic, tal com la tenim establerta, però és un servei que dóna un benefici molt clar al que hi va. Es pot incrementar el salari i la capacitat d'ocupació però també hi ha beneficis no monetaris de l'educació universitària, com ara la millora de l'estat de salut, la reducció de les taxes de delinqüència, l'increment de participació ciutadana, etc.

L'existència d'una beca no és un dels requisits per continuar uns estudis, però configura un estímul d'èxit.

Hi ha persones que com que pensen que la universitat només beneficia l'estudiant, aquest ha de ser el responsable de costejar-s'ho tot. L'Estat podria rentar-se'n les mans però, òbviament, tenim motius d'eficiència i d'equitat per dir que seria desitjable que l'Estat intervingués, perquè si els estudiants s'ho han de pagar tot la demanda global serà molt menor i desigual. Hi ha externalitats positives en l'àmbit microeconòmic i macroeconòmic. Que jo vagi a la universitat i em graduï beneficia els meus companys de feina, perquè puc aportar un coneixement i un valor afegit més alts, i, per aquest motiu, també beneficia al conjunt del país. Per tant, cal intervenció pública per afavorir que més persones vagin a la universitat, perquè té connotacions molt bones per als que hi van però també per al seu entorn. Però no tots els grups socials s'ho plantegen. Les persones de renda més baixa tenen por del fracàs. L'accés als beneficis dels estudis universitaris no és comprès per igual per part de tothom, potser perquè no hi ha cap tradició familiar al respecte, perquè cap membre de la família no té estudis superiors o, simplement, perquè la cultura universitària, en diversos sectors, no està tan estesa. L'educació superior pot permetre una mobilitat social desitjable en aquest país que, parcialment, s'ha aconseguit, i crec que

és un dels èxits del sistema universitari que tenim actualment.

Li demanem al sector públic, doncs, que intervingui. No estem mal situats, tot i que estem per sota dels principals índexs dels països veïns. En relació amb els preus públics no som dels més exigents. Cal tenir en compte en el fixament dels preus l'experimentalitat dels títols a les universitats públiques i la variabilitat que es produeix entre les comunitats autònomes i no pas entre els centres. Tenim un sistema complex i estrany. No estudiem a Catalunya, sinó en una universitat catalana concreta, i crec que aquesta confusió s'hauria de resoldre. En preu públic aquesta situació provoca que la Universitat de Barcelona sigui igual que la de Lleida, quan la UB s'assembla, possiblement i en termes de grandària, a la UAB. Em sembla un element molt discutible.

La diferenciació territorial és important i també existeix la penalització per un segon estudi. En l'àmbit global, a Espanya s'observa que una segona matrícula és un 34% més cara que els primers estudis, i el preu s'incrementa més en una tercera matrícula (88%). A Catalunya, el preu de la segona matrícula ja és més alt (50%), tot i que després no incrementa tant el preu en la tercera (80%).

Cal intervenció pública per afavorir que més persones vagin a la universitat, perquè té connotacions molt bones per als que hi van però també per al seu entorn. Però no tots els grups socials s'ho plantegen.

Estem parlant de taxes. Les xifres es poden llegir de moltes maneres, això ja ho sabem tots els que estem aquí. Si parlo de taxes, preus públics i altres ingressos que fan les famílies podem dir que cobreixen un 20% del total d'ingressos corrents o un 16% del total d'ingressos de les universitats. Però si parlo de drets de matrícula, el percentatge es redueix significativament i estaríem parlant de l'entorn d'un 8%-11%. Comparativament, el nostre nivell és baix. Com s'ha revelat en un estudi recent, l'alumne estaria pagant no més d'un 11% dels estudis, que en l'àmbit general costarien, en termes reals, entre 8.000 i 9.000 euros.

Hem parlat dels preus públics però és important parlar també de beques. Evidentment en matèria de beques

el sistema universitari espanyol és inferior a d'altres. La política de despesa pública espanyola és la de donar diners a les institucions i no pas garantir-los a les famílies. Pràcticament el 90% de la despesa pública es dirigeix a institucions i no a les famílies. És un sistema on hi ha cinquanta universitats públiques (dotze a Catalunya) i vint-i-vuit privades (set catalanes), amb 236 campus (quaranta-quatre a Catalunya). Estem parlant, doncs, d'un procés d'expansió enorme, i els recursos, evidentment, han anat a parar aquí i s'han dirigit menys a l'ajuda individualitzada. L'Estat no s'ha preocupat tant de les beques i el que fa és reduir el preu perquè sigui accessible amb una oferta propera al lloc d'origen de l'estudiant. Ha estat una opció eminentment política la configuració d'aquest model.

Segons s'afirma en el document marc que ha de regir la universitat espanyola fins al 2015, el sistema de beques i préstecs s'ha d'incrementar. Hi poden haver, a part de la beca-salari, que substitueix la beca de compensació, beques complementàries de mobilitat, material escolar, etc. Tot això tenint en compte que hi ha la subvenció a la matrícula, al preu públic. Ja que parlem de beques podríem complementar l'anàlisi referint-nos, també, als préstecs. El préstec forma part d'un àmbit diferent i ha de garantir que puguis demanar una determinada quantitat per pagar els estudis a un interès proper a zero.

Al món hi ha països en els quals pràcticament tot són beques. Si hi ha préstecs són quasi inexistent (com succeeix al nostre país). Hi ha països on hi ha beques i una part de préstec menor, països on hi ha molts préstecs i la beca compta menys i països on pràcticament hi ha préstecs i si hi ha beques són quelcom insubstancial. Cada país ha triat el seu propi sistema de beques i préstecs (els darrers es retornen quan es finalitzen els estudis i l'alumne treballa amb unes condicions determinades, existint períodes de carència o de no retorn en funció dels ingressos i la situació professional). L'increment de preus públics a la Gran Bretanya ha estat molt important, però crec que no és aplicable al nostre país. S'ha de dir que va acompanyat d'una sèrie de préstecs i de beques molt potent, però estan pitjor de com estaven, és evident.

Tornant al nostre sistema voldria citar dues coses més. La concessió de les beques al nostre país depèn de circumstàncies socioeconòmiques i d'un aprofitament aca-

dèmic. Segons la titulació has de tirar endavant entre el 60 i el 80% dels teus crèdits per poder ser beneficiari d'una beca estatal. En canvi, el rendiment acadèmic és independent del preu públic subvencionat (més enllà de l'encariment després de la primera matrícula).

Hem aconseguit un alt nivell de població que ha arribat als estudis universitaris, però hi ha elements descompensats i un excés d'oferta en alguns llocs on pràcticament no hi ha ningú (només el 35% dels graus té més de cent estudiants). Hi ha un tipus d'oferta molt invasiu i tenim una mobilitat estudiantil molt baixa. En altres països s'ha preferit poblar menys el territori i propiciar que sigui l'individu el que es mogui.

En referència al retard, aspecte que ja he comentat, té una penalització, segons el meu criteri, no gaire alta. Hi ha unes normes de permanència a les titulacions molt laxes, i hem creat un model en el qual se'ns fa difícil fer fora algú perquè pensem que el motiu d'aquest desfasament està relacionat amb els nivells de renda baixos o amb una compensació a la manca d'igualtat d'oportunitats, tenint en compte que no existeix un sistema de beques potent. El sistema de beques ha estat assistencial i això repercutirà en un problema de finalització tardana dels estudis.

El sistema que tenim és un sistema que, com dic, ha tingut algun èxit, però segueixen existint importants desigualtats, amb una intervenció pública bastant bona però sempre per sota, amb un sistema de preus públics que no permet diferenciar les universitats, més enllà de la comunitat autònoma on estan ubicades.

Hi ha hagut un èxit de captació, és cert, però aquest és un mèrit que s'ha d'atribuir a la població espanyola. Alerta! Hi ha elements que no són equitatius, és a dir, que els preus siguin baixos no garanteix l'equitat, perquè hi ha desigualtats socioeconòmiques, com ja s'ha plantejat, i certa regressivitat. Les famílies treballadores subvencionen la universitat pública a famílies que se la poden pagar, no oblidem aquest element; per tant la regressivitat no només és interna sinó externa, i l'element d'eficiència és discutible des de l'òptica dels ingressos perquè la gent està a la universitat més temps del que caldria i els preus no reflecteixen el cost perquè tenen una altra base, com ja ha explicat molt bé el secretari d'Estat.

Hem aconseguit un alt nivell de població que ha arribat als estudis universitaris, però hi ha elements descompensats i un excés d'oferta en alguns llocs on pràcticament no hi ha ningú (només el 35% dels graus té més de cent estudiants). Hi ha un tipus d'oferta molt invasiu i tenim una mobilitat estudiantil molt baixa. En altres països s'ha preferit poblar menys el territori i propiciar que sigui l'individu el que es mogui.

Segons la meua modesta opinió, crec que s'ha de reduir l'ajut via preu públic, sobretot pel que deia d'alguns elements d'inequitat que genera; no soluciona alguns dels elements d'ineficiència, però inexcusablement això ha d'anar seguit de la política de beques, com ja s'ha dit a la primera intervenció. Per tant, anem per parts. Cal reduir l'ajut financer via preu públic, perquè la subvenció és independent de la situació financera que tingui qualsevol individu, però aquí tenim un problema que hem de resoldre, que és que si apujo els preus públics em puc trobar que alumnes de renda baixa no hi arribin i no vinguin (hi ha estudis que mostren que si apuges el preu públic i apuges la beca en perds alguns alumnes, ja que les famílies acostumen a fixar-se més en el preu públic que no pas en la beca). Però alhora tenim el problema que volent-nos focalitzar molt en aquest grup estem deixant entrar, amb un preu baratíssim, gent que s'ho podria pagar, per tant subvencionada per famílies de renda baixa que, a més a més, no envien els seus fills a la universitat, aquesta és la paradoxa que tenim. Al meu entendre, el que caldria aleshores és reduir la subvenció via preu públic, la subvenció via preu públic i augmentar la de beques, en línia amb el plantejat a l'Estratègia 2015, perquè si no tot es queda en el discurs, les reformes que no vénen precisament d'entorns progressistes, que diuen: «hem d'apujar els preus públics i hem d'apujar les beques i ja està», i quan se'n van només es recorden de la primera part. Estic d'acord a fer aquesta doble política, sobretot al nostre país, on la beca és una cosa assistencial (només cobreix el 17,4% del total de matriculats). Sí que crec en la penalització als repetidors especialment a partir de la tercera matriculació (no tant en segona, ja amb el grau ha desaparegut la segona convocatòria d'examen). També es pot pensar en un recàrrec en superar l'edat teòrica d'acabament dels estudis o l'edat

teòrica més el temps X que ens sembli –i aquí estic obert a reflexionar al respecte.

Hi ha d'haver un element diferenciador: crec que les universitats hem de començar a crear marca; no pot ser que la marca sigui la carpeta que els nostres alumnes porten al metro, no, és que jo sóc professor d'una universitat i també vull que la gent es matriculi perquè creuen que ho fem bé. I per tant, en aquest àmbit, el preu ha de dir alguna cosa, i cadascú sabrà perquè vol estudiar a una universitat o a una altra; si no, en un territori molt poblat ens trobem que, en l'àmbit de la matrícula la tria s'assembla a la d'escola; es va, sobretot, en funció de la localització. A mi m'agradaria que fóssim capaços d'atraure i, per tant, que hi hagués un cert punt d'elecció i de selecció. Com deia, això, acompanyat d'un fort augment dels recursos destinats a les beques. També podem qüestionar algun element, com la subvenció de la matrícula a les famílies nombroses (n'hi ha més de vuitanta mil que se'n beneficien): estem parlant de famílies, els fills de les quals arriben a la universitat, independentment de la seva renda; no sé fins a quin punt caldria revisar-se aquest criteri.

En el debat de beca-préstec que hi ha hagut, un grup d'autors no gaire progressistes van en la línia de «ràpidament posem préstecs»; jo no estic en contra del préstec, però sí que hi hauria d'haver una complementarietat, és a dir, beques fins a certs llindars i préstecs per sobre (com es preveu en l'Estratègia 2015), però alhora pot ser també amb una conversió segons el rendiment, que un préstec es pugui convertir després en una beca i que no s'hagi de retornar si has complert amb el pacte d'acabar en l'edat teòrica.

I també altres polítiques –aquí sí que no m'estendré–: la lluita contra el fracàs a secundària s'ha de fer, perquè malgrat que avui parlem de taxes, el primer impediment per arribar a la universitat no és el preu sinó haver fet tota la cursa educativa fins a poder arribar a la universitat. Així mateix cal una connexió secundària-universitat: hi ha un programa al Regne Unit, l'Excellence Challenge, per atraure a la universitat a persones amb problemes econòmics, que funciona adequadament; pensem que hi ha instituts a Catalunya que no envien mai (o quasi mai) gent a la universitat, i això no només és un problema de renda sinó tot el component socioeconòmic que co-

neixem; doncs apropem-nos-hi, fem-hi estades, portes obertes, beques vinculades a les universitats mateixes, captem talent, perquè hi ha noies i nois amb talent que si no, no hi arribaran.

Crec que les universitats –ja se n’ha parlat abans– són molt extenses, tenim un milió i mig d’alumnes, que anirà a la baixa, però crec que aquí també hem de deixar cert espai als cicles formatius de grau superior, que ja l’estan agafant però que estan a quasi 250.000 (lluny dels alumnes a la universitat). Pel que fa a la lluita contra l’abandonament, cal centrar-se en el primer curs (on es produeix quasi el 60% dels abandonaments), amb la

millora dels programes de tutories en què hi som els professors i en què hi són els alumnes que estan en cursos més avançats. I altres polítiques, vinculades amb la reducció d’ensenyaments, la millora de la qualitat (podem atraure molts alumnes, sobretot de Llatino-amèrica, on tenim un mercat important), la reforma del sistema d’accés a la universitat, per evitar que alguns alumnes es matriculin a qualsevol estudi perquè, al cap d’un any, vagin a l’estudi desitjat (el 68% de reingressos a la universitat a Catalunya són després de primer curs), retardant la data d’acabament i fomentant l’abandonament ■

ANDREU ESPÍNOLA

Agraïm a Antonio Franco i als Amics de la UAB haver-nos convidat, perquè pensem que la nostra presència és molt important, com a mínim per donar una òptica com a usuaris però també com a ciutadans i des de l'AJEC, l'Associació de Joves Estudiants de Catalunya. Jo també em considero un amic de la UAB, excepte en períodes d'exàmens, que és quan més l'odio, però la resta de l'any me l'aprecio moltíssim.

M'agradaria, primer de tot, reconèixer la bona feina que ha fet el secretari d'Estat aquests darrers anys. Jo sóc de la mateixa consideració i crec que no podem parlar de taxes si no parlem de beques, perquè són dues coses que han d'anar unides. Si no, el que fem és carregar-nos o distorsionar el sistema universitari públic. He de reconèixer, i els números ho mostren per si mateixos, que hi ha hagut un augment de diferents tipus de beques considerable en els darrers anys i això, sens dubte, és positiu.

De totes maneres, partíem d'un sistema de beques gairebé terciarista. L'OCDE qualifica Espanya com un dels països amb taxes de matrícula baixes i sistemes poc desenvolupats d'ajudes a l'alumnat; per tant, encara ens queda molt recorregut per fer. M'agradaria fer una pregunta al senyor Turró referint-me a la seva exposició sobre la població universitària i la seva reducció els darrers anys. No ha citat, però, les dades de l'últim any, en què la població ha augmentat, i creiem que la tendència anirà *in crescendo*, i creixerà perquè sociològicament hem canviat. Quan teníem l'economia del totxo i del *xiriguito* ens robaven els joves amb una oferta econòmica immediata i suculent. Quin jove de setze anys voldria anar a la universitat cobrant 1.000 euros? La construcció oferiria moltes feines, però ara ens estem situant on ens toca estar, perquè durant molt temps hem estat construint una economia falsa i quan aquesta bombolla falsa ha rebotat hem topat amb la realitat. Tampoc no voldria que penséssim que com més recursos tinguem més professorat tindrem però alhora menys alumnat. No hi ha hagut els nivells d'excel·lència que voldríem, però la solució és reduir la despesa universitària? Ho he sentit dir a la consellera Irene Rigau i al portaveu del govern català parlant sobre educació: si en aquests darrers anys, i invertint més, hem aconseguit un fracàs escolar terrible, potser podríem reduir el pressupost. No podem arribar a aquesta conclusió tan perillosa.

Crec que sí, que en aquests últims anys s'ha fet una reducció de les ràtios, que és cert que un sistema amb deu alumnes per professor és poc eficient. Hem donat molt pes a la recerca i hem tret hores de docència als professors per dedicar-les a aquest àmbit. L'hem potenciat i poc la critiquen. En els darrers anys la universitat ha canviat molt i, tot i que no estem malament, hem de millorar moltes coses. Crec que hem gastat molts diners en parcs tecnològics i amb una política de distribució universitària que es basava més en qüestions territorials, i en què el senyor alcalde o el membre de la diputació volia tenir la seva pròpia universitat, com també volia tenir el seu aeroport. Hem dispersat el coneixement. A la Universitat de Lleida van tancar els estudis de Filologia Francesa perquè no hi havia demanda suficient. Però no ens ho hem de plantejar com un drama. Si les persones de Lleida que volen estudiar aquesta carrera disposessin d'un sistema de beques potent tindrien la capacitat d'estudiar en una altra universitat. La cosa seria més greu si no existís cap universitat catalana que oferís aquests estudis, i en aquest cas hauríem de replantejar moltes coses.

Crec que hem gastat molts diners en parcs tecnològics i amb una política de distribució universitària que es basava més en qüestions territorials, i en què el senyor alcalde o el membre de la diputació volia tenir la seva pròpia universitat, com també volia tenir el seu aeroport. Hem dispersat el coneixement.

També s'ha de tenir present com a element important per a la universitat l'avaluació de la qualitat de la docència, perquè la qualitat universitària és fonamentalment responsabilitat del *magister*, d'aquell que ensenya, i és important saber que no només és necessari tenir molts professors sinó que els que ho són han de fer bé la seva funció.

També caldria afegir una altra qüestió, i és que els estudiants, en els darrers deu anys, han anat pagant cada vegada més diners; s'ha invertit més, és cert, però han pagat més proporcionalment.

Quan parlem de taxes hauríem de diferenciar dues coses inherents al sistema: el debat del finançament universitari i les propostes que s'estan debatent. Actualment s'està concretant una sèrie de polítiques que estan sobre

la taula de treball de la Generalitat. Els periodistes n'han informat molt i són decisions relacionades amb les taxes, amb la possibilitat d'augmentar als repetidors per segona llicenciatura fins a un 80% el cost de la matrícula i retallar entre un 10% i un 15% el pressupost i les plantilles universitàries.

Quina és la funció de la universitat pública? Per a mi, la seva funció principal és generar oportunitats perquè la gent pugui accedir a la universitat, que aquesta serveixi d'ascensor social i contribueixi a l'avanç tecnològic i social del país i de la societat. És bo que la societat tingui estudiants universitaris. Amb un augment del 7% de la matrícula en aquests moments, i amb el sistema de beques actual, perdrem un bocí de població que podria haver estat universitària, i sabem que cada euro invertit en universitats, com cada euro invertit en recerca, retorna al país. Es tracta d'una inversió, no pas d'una despesa. En realitat el que succeeix és que ens estem tornant cada vegada més mediocres i el Govern de la Generalitat, en aquest cas, no espera que hi hagi un augment de beques. Simplement ha decidit que la universitat no és una prioritat però, a la vegada, afirma que les farmacèutiques són un sector estratègic del país i que no hi haurà cap retallada en aquest sentit. La universitat no és una prioritat però, alhora, es considera que hem de canviar el model productiu. Moltes persones encara no saben què significa canviar el model productiu d'un país. Per a mi, canviar-lo és realitzar allò que es va fer a Finlàndia ja fa molts anys, quan el país escandinau va passar de ser una economia eminentment pesquera, de tradició més aviat esquimal, a ser una de les grans potències europees amb un estat del benestar brutal i amb uns rànquings en l'àmbit educatiu molt elevats (OCDE). Els finlandesos van considerar que havien de canviar el seu model productiu i ho van fer a través de l'educació. No ens podem permetre el luxe d'acceptar retallades o l'augment de taxes a la universitat en aquesta via. Encara més, crec que hi ha la possibilitat d'augmentar les taxes de la universitat però seguint, per exemple, el model dels Països Baixos, on tenen unes taxes que doblen les nostres però, a la vegada, hi ha una cobertura pràcticament total d'alumnes becats.

I això què implica? Doncs que tothom que té capacitats intel·lectuals acadèmiques i vol accedir a la universitat pot fer-ho i el sistema es converteix, d'aquesta manera, en més eficient.

Quina és la funció de la universitat pública? Per a mi, la seva funció principal és generar oportunitats perquè la gent pugui accedir a la universitat, que aquesta serveixi d'ascensor social i contribueixi a l'avanç tecnològic i social del país i de la societat.

Una altra qüestió. Fa poc es va retallar el 10%-15% de la universitat quan estem en un procés de plena aplicació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. No podem acceptar Bolonya a cost zero, però estem parlant de l'aplicació de Bolonya a cost -10/-15% i això és dramàtic. Sóc partidari de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), però al final haurem de donar la raó a alguns alumnes que es tancaven als rectorats i a les facultats perquè, al cap i a la fi, Bolonya pot arribar a significar un canvi bastant pervers si no es fan bé les coses.

Fa poc es va retallar el 10%-15% de la universitat quan estem en un procés de plena aplicació de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. No podem acceptar Bolonya a cost zero, però estem parlant de l'aplicació de Bolonya a cost -10/-15% i això és dramàtic.

Voldria entrar en el que és el debat del finançament universitari i el model actual. La meua proposta i el plantejament de l'AJEC de sistema ideal seria un sistema progressiu, on cadascú paga en relació amb el que cobra, amb un sistema de beques menys pervers. Per què és pervers? Ho és perquè no cobreix el cost real de la universitat. Però quin és el cost real de la universitat? La matrícula? Nosaltres vam realitzar un estudi que vam poder presentar a la directora general de Formació i Orientació, Mercedes Chacón, i al ministre mateix, una mena d'informe del cost de la universitat, on es recullen qüestions com que el preu de la llicenciatura i del grau, a Catalunya, és de 1.074 euros per llicenciatura, de 1.121 euros per grau, i que la despesa en transport públic de l'estudiant és entre 335 i 1.290 euros anuals, que el lloguer d'una habitació a Barcelona està en els 4.000 euros anuals o que la residència universitària (per exemple, a la Vila Universitària de la UAB), voreja també els 4.000 euros de mitjana anuals. A més, als estudiants de grau se'ls exigirà un nivell d'anglès superior i moltes carreres no ofereixen en el seu pla

d'estudis aquest nivell. Per tant, els alumnes han de recórrer a les mateixes escoles d'idiomes universitàries a preu públic, que costen entre 120 i 745 euros (120 euros a la Universitat de Lleida i 745 euros a la Universitat Pompeu Fabra). Quan parlem de les beques salari en una família de tres membres, parlem d'una família que no pot superar una renda anual de 10.600 euros, és a dir, en què els pares, per separat, no poden gaudir del salari mínim interprofessional. Tenint en compte totes aquestes despeses associades veiem que alguna cosa falla i que aquí hi ha un potencial de públic universitari que no accedeix a la universitat per aquestes qüestions. Per a mi el sistema ideal, insisteixo, i el que seria més eficient, seria que pagui més qui més té i garantim un sistema de beques correcte.

La meua proposta i el plantejament de l'AJEC de sistema ideal seria un sistema progressiu, on cadascú paga en relació amb el que cobra, amb un sistema de beques menys pervers. Per què és pervers? Ho és perquè no cobreix el cost real de la universitat.

Perquè sabeu què passa? La Comunitat de Madrid ofereix unes beques pròpies, les beques d'excel·lència, que impliquen un cost important de diners públics. Són beques que freguen els 5.000 euros i que no tenen en compte el lliurar de la renda familiar, però no constitueixen un model d'eficiència exemplar. No es tracta del model català. Catalunya té la competència de tenir un sistema de beques propi i no ho fa. Catalunya destina 2,39 euros de mitjana en matèria de beques a cada estudiant, men-

tre que Castella-la Manxa en destina 256, cent vegades més, i això implica una responsabilitat molt gran per a la pròpia comunitat autònoma.

M'agradaria dir també que el sistema de lliurar per a la concessió de beques és molt injust perquè només n'hi ha un a través del qual pots accedir o no a una beca. El lliurar que et diu si ets prou ric o prou pobre per gaudir d'una beca és el mateix per a totes les províncies i comunitats autònomes, i el problema és que el cost de vida i tots els costos associats a la universitat no són els mateixos (residència, transport, etc.). En el fons, per tant, no hi ha equitat real entre territoris, i no estic parlant d'una qüestió nacional. Parlo de les diferències entre universitats d'un mateix territori. La Universitat de Lleida, per exemple, s'assembla més, per dimensions, a una universitat de Castella-la Manxa o d'Aragó que no pas a la UAB. És injust.

Catalunya destina 2,39 euros de mitjana en matèria de beques a cada estudiant, mentre que Castella-la Manxa en destina 256, cent vegades més.

Proposo revisar el sistema de beques actual i pensar en l'educació com a element estratègic d'un país i com a bé preuat per no hipotecar el futur del país. La societat no pot permetre's ni ara ni abans retallades en matèria d'educació, perquè la nostra història col·lectiva com a país ens ha mostrat fins on podem arribar si tenim una educació pública de qualitat. Quan aquesta hi és present, tot el sistema millora i el país també ■

EDITA
Associació d'Amics UAB

CORRECCIÓ I MAQUETACIÓ
<F12 serveis editorials>

DISSENY
info@barcelonasiesta.com

COORDINACIÓ
Joan Serra i Irina Gimeno Coso

IMPRESSIÓ
Impressions Gràfiques Canigó

DIPÒSIT LEGAL
B-20.128-2011

Associació d'Amics UAB

Universitat Autònoma de Barcelona
Torre Vila-Puig
Campus de la UAB

Telèfon 93 581 14 90
Fax 93 581 46 45
amics@uab.cat
www.amicsuab.cat

Unnim
ObraSocial
sumem per tu

Col·legi de Periodistes
de Catalunya

Col·legi de Politòlegs
i Sociòlegs de Catalunya

Universitat Autònoma de Barcelona
Consell Social